

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

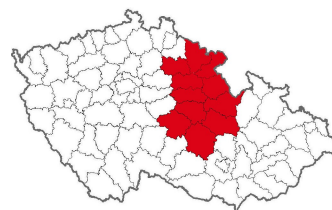
Havlíčkův Brod 12.7.2011
čj. SRS 044445/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 14 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 27.6.–10.7.2011

1. Počasí

V prvním týdnu panovalo zpočátku teplé letní počasí s příjemnými teplotami. Na konci týdne přešla studená fronta, která přinesla výrazné ochlazení a četné přeháňky. Nejstudenějším dnem byla neděle 3. července. Na některých místech klesaly teploty až k 10°C a k tomu foukal studený silný nárazovitý vítr. Následovalo oteplení s denními maximy nad 25°C.

Po celé období docházelo k různě intenzivní bouřkové činnosti s nerovnoměrnými dešťovými srážkami a v některých okresech byly zaznamenány i kroupy. Tyto srážky ve spojení s poměrně silným nárazovitým větrem zapříčinily lokální polehnutí porostů. Poškození porostu pšenice kroupami je hlášeno pouze z okresu Ústí nad Orlicí - lokalita Jehnědí.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V dozrávajících porostech se stále častěji objevují lokality zaplevelené silně **pcháčem osetem (*Cirsium arvense*)**, **ovsem hluchým (*Avena fatua*)**, **pýrem plazivým (*Elytrigia repens*)**, **merlíky (*Chemopodium spp.*)** a pod. S blížícím se termínem sklizně se postupně vytrácí optimismus z odhadů výnosů řepky ozimé a částečně i obilovin. Velmi nadějně vypadají porosty okopanin a také hektarové výnosy raných brambor jsou zatím nadprůměrné.

OBILNINY

Již v posledních dnech června byla na Pardubicku a Královéhradecku zahájena sklizeň ozimých ječmenů a pokračovala postupně i v dalších okresech. První údaje o výnosech nejsou nijak přesvědčivé. I přes poměrně intenzivní fungicidní ochranu přibývají hlášení o výskytech houbových chorob v klasech. Vzhledem k předpovědi počasí je předpoklad jejich dalšího nárůstu.

PŠENICE OZIMÁ (RF 73–85 BBCH)

Výskyty houbových chorob v převážné míře zůstávají lokalizovány především ve spodních patrech porostů, ale přibývají i hlášení o napadení klasů. Například první výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** v klasech byl zjištěn v lokalitě Jankovice /okres Pardubice/. Ve stejné oblasti byl pozorován i silný výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech.

Z okresu Svitavy jsou hlášeny výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** v klasech.

Střední až silné napadení **hnědou rzivostí pšenice (*Puccinia recondita*)** bylo zaznamenáno v okresech Náchod /lokality Provodov/, Svitavy /lokality Městečko Trnávka/ a Ústí nad Orlicí /lokality Bučina, Jehnědí a Vysoké Mýto/.

Z celé oblasti jsou hlášeny nálezy **ružovění klasů pšenice (*Fusarium spp.*)**. Zatím je intenzita napadení většinou slabá, výjimečně střední. Obdobná je situace i ve výskytu **černě (*Alternaria spp.*)**.

Pozorování se provádí v době mléčné až voskové zralosti, fáze 75 – 85 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěna podél trasy průchodu.

Pokračuje poměrně intenzivní nálet dospělců **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v okresech Náchod /lokality Maršov a Rychnovek/ a Rychnov nad Kněžnou /lokality Rohenice/.

V Jankovicích na Pardubicku byl zaznamenán střední výskyt hálek **bejlo morky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** na stéblech.

Výskyty mšic v porostech pšenic nedosáhly kritických hodnot a nebylo tedy třeba provádět ošetření insekticidy.

Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

JEČMEN JARNÍ (RF 75-83 BBCH)

V porostu na lokalitě Svobodné Dvory /okres Chrudim/ byl zjištěn první výskyt **hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)** na listech.

Pozorování hnědé rzivosti ječmene se provádí na začátku tvorby zrna (71 BBCH)). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Hodnotí se dva listy z každé odebrané rostliny a pro každý hodnocený list se určí stupeň napadení).

KUKUŘICE (RF 35)

Na Královéhradecku v lokalitě Dobřenice byl pozorován výskyt **snětivosti palic a lat kukuřice (*Ustilago maydis*)**.

K dnešnímu dni nebyly zaznamenány žádné úlovky **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica vngifera*)** ve feromonových lapácích.

Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při seti nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujících práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Výskyty **mšic (*Aphis spp.*)** v porostech kukuřic jsou hlášeny z okresů Náchod /lokality Volovka/, Pardubice všeobecně a Rychnov nad Kněžnou /lokality Rohenice/.

Na základě splněné sumy efektivních teplot bylo 8.7. pro okres Pardubice signalizováno ošetření proti **zavíječi kukuřičnému (*Ostrinia nubilalis*)**.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 77 – 79 BBCH)

Na Chrudimsku byly pozorovány první příznaky **antraknózy hrachu (*Ascochyta pisi*)** na luscích.

První výskyt **rzi hrachové (*Uromyces pisi*)** byl zaznamenán v okrese Chrudim /lokalita Slatiňany/.

Ve stejné lokalitě byl zjištěn i první výskyt larev **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)**. Ostatní okresy hlásí úlovky ve feromonových lapácích svědčící o pokračujícím slabém náletu.

Díky aplikaci insekticidů je udržován výskyt **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na přijatelné úrovni.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

OLEJNINY

Napadení porostů houbovými chorobami je sporadické a zatím není předpoklad, že by výrazně snížilo výnosy. Větší vliv na výnos řepky ozimé bude zřejmě mít poměrně silný výskyt larev šešulových škůdců.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 81-85 BBCH)

První slabé výskyty **obecné hlízenky (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byly zjištěny v okresech Rychnov nad Kněžnou /lokalita Bílý Újezd/ a Ústí nad Orlicí /lokality Jehnědí, Slatina a Džbánov/.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech odříznou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny (celkem 20 rostlin). Určí se stupeň napadení pro každou odebranou rostlinu.

Napadení šešulí **plísni šedou (*Botrytis cinerea*)** bylo pozorováno na Pardubicku /lokalita Brloh/.

V okrese Chrudim /lokalita Lukavice/ byl zjištěn výskyt **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** na šešulích.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá), fáze BBCH 80 – 85. Kontroluje se 20 rostlin odebraných při úhlopříčném průchodu porostem na deseti místech vždy dvě za sebou rostoucí rostliny.

Na neošetřených pozemcích plošně, na ošetřených pouze na okrajích vykazuje velká část šešulí napadení larvami **bejlomorky kapustové (*Dasineura brassicae*)** nebo v menší míře **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)**.

Přítomnost zvýšeného počtu kolonií **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byla zaznamenána v okrese Pardubice na lokalitě Brloh.

MÁK SETÝ (RF 56-74 BBCH)

Pouze slabé napadení porostů **plísni máku (*Peronospora arborescens*)** je hlášeno z okresů Jičín /lokalita Hořice v Podkrkonoší/ a Ústí nad Orlicí /lokality Vysoké Mýto, Koldín, Mostek a Pustina/.

Vzrůstající počet **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán v lokalitě Hořice v Podkrkonoší – okres Jičín.

OKOPANINY

Na produkčních plochách brambor jsou výskyty chorob a škůdců na takové úrovni, že téměř nedochází ke škodám na porostech. Díky rychlému růstu bramboru na množitelských plochách bylo velice brzy dosaženo požadované velikosti hlíz a jsou průběžně prováděny desikace těchto porostů. U zbývajících množitelských ploch stejně jako u porostů konzumních a průmyslových brambor pokračuje pravidelná aplikace fungicidů a insekticidů. V porostech cukrovky nebyly ve sledovaném období zjištěny závažnější problémy.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 35-75 BBCH)

Výskyty **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** na produkčních plochách jsou ojedinělé, výraznější projevy této choroby jsou pozorovány na zahrádkách a záhumenkách. Hlášení o tom přicházejí z celé sledované oblasti. Obdobná je situace i ve výskytech **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**. V teplejších oblastech jsou již zaznamenávány výskyty letních brouků.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

I když nálety **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** a **mšice řešetlákové (*Aphidula nasturti*)** nejsou příliš silné, je třeba u dosud nezdesikovaných množitelských porostů udržovat insekticidní clonu.

CUKROVKA (RF 39-47)

První ohniskové výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)** byly zjištěny v lokalitě Valdice v okrese Jičín.

OVOCNÉ DŘEVINY

Stejně jako u ostatních plodin je pozorován nárůst počtu různých druhů **mšic (*Aphis spp.*)**.

JABLOŇ (RF 74-77)

Místy až střední výskyty **padlí jabloňového (*Podosphaera leucotricha*)** byly pozorovány u náchylných odrůd na Svitavsku.

V okrese Pardubice byl zaznamenán silný nálet **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** v lokalitě Ostřešany.

Silný nálet **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*)** byl pozorován v lokalitě Úlibice /okres Jičín/ a střední v lokalitě Svinčany /okres Pardubice/.

HRUŠEŇ (RF 74)

První skvrny na listech způsobené **rží hrušňovou (*Gymnosporangium sabinae*)** byly pozorovány v okresech Havlíčkův Brod a Jičín.

ZELENINA

OKURKA

V okrese Náchod bylo zjištěno napadení rostlin **padlím (*Erysiphales spp.*)** – střední intenzita.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAĎAL

Střední až silné výskyty **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** jsou hlášeny z okolí Litomyšle, Pardubic a Svitav.

Za oblastní

odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl